

**Māras Muižnieces Rīgas Mākslas skolas pieredze
izbraukuma plenēra organizēšanā un īstenošanā.
2009. gada jūnijs.**

Pārdomas pēc valsts konkursa un semināra Kandavā mani ierosināja uzrakstīt savu pieredzi izbraukuma plenēra organizēšanā, lai rosinātu domu apmaiņu ar pārējām mākslas skolām.

Kādi ir nosacījumi, lai plenērs izdotos?

1. Jāizvirza mērķi, kādus gribam sasniegt paši un kādus gribam izvirzīt audzēkņiem.

Gribu lai mani kolēģi un es pati justos labi, lai mūs vienotu dzīvesprieks un enerģija, ar kuru varētu izprovocēt bērnu jaunradi.

2. Jāatrod ideāla vieta, lai lieliski justos.

Šoreiz tā bija Kuldīga, tūristu mītne „Rumbas”, kur bijām jau pabijuši divas reizes un ar saimniekiem nodibinātas draudzīgas attiecības.

Kurzemes pilsētas ir ļoti uzrunājošas. Jāatmet akadēmiskās spīdzināšanas metodes un nedrīkst izvēlēties dziļus laukus, jo tas ir pārāk liels pārbaudījums gan pilsētas bērniem, gan pedagogiem. Skolotājiem būs nepieciešama atpūta pēc darba dienas, kas būs patīkama romantiskā mazpilsētā, kur koncentrējas vēsturiskā kultūrvide un, kur tā būs lielisks enerģijas avots.

3. Jāsastāda ideāla pedagogu komanda.

Jābūt vienam vadītājam, kas ir ar mieru izskraidīt vietējās institūcijas, lai saskaņotu nometnes likumību, un būtu gatavs izpildīt pedagogu un audzēkņu vēlēšanās.

Jābūt vienam pedagogam ar loģisku domāšanu un milzīgu radošu potenciālu, kas viegli vadītu visu audzēkņu masu kopīgā pasākumā un uzņemtos režijas iniciatīvu.

Jābūt divām skolotājām, kas vēlas radoši eksperimentēt un, ja vajadzīgs, atdoties darbam „bez atlikuma”. Kas acumirklī atrod ar audzēkņiem kopīgu valodu un, ja ir nepieciešams mazākajiem bērniem ir mātes vietā.

Vienam pedagogam ir jābūt „dusmīgajam”, kas ved pie kārtības un radošai brīvībai noliek robežas, nosprauž mērķus, kas jāīsteno nedēļas laikā.

Visiem pedagogiem jābūt „trakiem” ar ideju ceļot, radoši izpausties un ar bērna acīm un rokām radīt mākslu.

4. Pirms nometnes 2. nedēļas pedagogu komanda jāievirza radošā gultnē, lai rastu kopīgu ideju un mērķi konkrētajam plenēram.

Ingemāra

Vilnis

Anda

Kristīne

5. Jāsastāda darbības plāns, lai tajā būtu ietverts laiks mācību uzdevumiem un kopīgam radošam kompozīcijas uzdevumam, kas plenēra beigās tiek prezentēts.

Katrs pedagogs izvirza savus mērķus mācību uzdevumu veikšanai par pamatu ņemot izstrādāto plenēra mācību programmu. Par kopīgo kompozīcijas uzdevumu pedagogi vienojas, izstrādājot detalizētāku plānu atbilstoši konkrētai situācijai.

Viena plenēra diena jāvelta izbraukuma ekskursijai, kurā audzēkņi var atpūsties, vienlaicīgi gūstot noderīgu informāciju un pieredzi.

6. Jāplāno finanses tā, lai pie minimāla dalībnieku skaita nometnē, to varētu labi realizēt.

Laicīgi jāsarunā laba uzturēšanās vieta. Pirms nometnes jāpārlicinās, cik mājīgi būs apstākļi, jo vienmēr nometnes sākumā kāds bērns būs neapmierināts (it sevišķi jaunākie nometnes dalībnieki). Jāsarunā maltītes vieta un transports. Jāparedz samaksa par Veselības aģentūras saskaņojumu.

7. Materiāli jāparedz pietiekoši visām iecerēm, lai tos varētu paņemt no skolas. Līdz pēdējam brīdim nav zināms, vai būs pietiekoši līdzekļu, ko pirkt materiālus nometnes vietā.

8. Laicīgi (pusgadu iepriekš) jāizsludina pieteikšanās plenēram. Skaitis mainās līdz pēdējai dienai. Jānodrošina vecākiem maksāt dalības maksa par nometni pa daļām.

9. Jāizgatavo buklets uz parasta kopētāja, bet ar visu nepieciešamo informāciju. Tie jāizsūta vecākiem, lai informācija viņus patiešām sasniedz laikus. Jānoorganizē sapulce, kurā jāizdala informācijas lapas ar visu bērnam nepieciešamo, kas jāņem līdzi uz nometni. Iedvesmojoši

jāizstāsta vecākiem, ka plenēra dalībnieki iegūst neatsveramu profesionālu pieredzi strādājot dabā skolotāju vadībā, un ka plenērs būs radošas enerģijas avots visam nākamam mācību gadam.

Tikai tad, ja nav jāsteidzas uz skolu vai mājām gatavot nākamai dienai uzdoto, nav jāsatiekas ar draugiem no citām skolām un nav jāsež pie datora, bērns var brīvi un pilnībā izpaust sevi zīmējot, gleznojot vai radot mākslas objektu. Notiek ne tikai audzēkņu garīgā izaugsme, bet arī pieredzes gūšana komunikācijā gan ar vienaudžiem, gan skolotājiem neformālā vidē. Būtiski, ka audzēknis ir nevis vērotājs, bet ir mākslā iekšā, ko ļoti grūti panākt ziemas mēnešos skolas atmosfērā.

10. Jāreģistrē plenēra dalībnieki (jāseko nepieciešamai dokumentācijai: ārsta zīmes, potēšanās pases).

11. Jāsakārto dokumentācija, par pamatu ņemot Nometņu noteikumus (Ministru kabineta 2001. gada 23. oktobra noteikumi Nr. 447 „Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība”).

12. Jāsakārto materiāli līdzī ņemšanai. Tajā skaitā dators un printeris, lai varētu papildināt dokumentāciju (pirms vai pēc inspekcijas vizītes), lai varētu izdrukāt plakātu, diplomus, foto darbus. Jāsagatavo fotoaparāti un aptieciņa (pret galvas, vēdera un kakla sāpēm, temperatūru un odu kodumiem).

Kad šie nelielie priekšdarbi ir veikti (aizņem apmēram 6 mēnešus), tad ar vieglumu un patiesu labsajūtu jāturpina realizēt aizsāktās idejas.

Dalības maksa šogad ir 130Ls. Dalībnieku skaits ir nostabilizējies uz 24, kas dod iespēju apmaksāt mītnes vietu, ēdināšanu un transportu ar īrētu Kuldīgas autobusu no Rīgas uz Kuldīgu un atpakaļ, kā arī ekskursiju. Varam samaksāt Veselības aģentūras atzinumu, nopirkt papildus materiālus kopīgajam kompozīcijas darbam un „naškus” piknikam.

Plenēra norise no 6. Jūnija (sestdiena) līdz 12. jūnijam (piektdiena).

Laiks ir nomācies un drūms, bet noskaņojums autobusā visiem lielisks. Tuvojoties Kuldīgai, audzēkņiem tiek izdalītas 4 lapas ar informāciju. 1.-Saraksts, kurā var redzēt pie kāda pedagoga audzēknis strādās. 2.-Sadalījums pa istabiņām, lai aizbraucot nav lieka drūzmēšanās un, lai mainīties gribētāji, laicīgi izstrādātu savas „shēmas”. 3.-Darba plāns pa dienām. 4.-Pilsētas karte.

Esam atbraukuši un apstājušies pie kafejnīcas "Pīlādzītis", jo tuvāk mītnes vietai piebraukt nevar, bet laipnais saimnieks Guntis Freimanis ir atbraucis pēc mūsu bagāžas ar savu automašīnu un piekabi.

Tiek ierādītas istabiņas un mainīties gribētāji realizē savas ieceres.

Pastaigājoties un baudot gleznaino apkārtni dodamies pāri vecajam tiltam uz pilsētas centru, kur Kuldīgas tehnoloģiju un tūrisma vidusskolā mūs gaida pusdienas. Tad atpakaļ iekārtoties istabiņās un iepazīt mājvietas apkārtni.

Vakariņas ir pl.19.00, pēc kurām audzēkņi ar savu grupu pedagogiem apstaigā vecpilsētas ieliņas un izvēlas nākošās dienas uzdevumu vietas.

Ap pl.21.00 saimnieks sagatavo ugunskuru, kurā bērni cepa desiņas, un visi kopīgi apspriedām plenēra darba plānu.

Sestdiena. 11.00 izbraukšana 14.30 iekārtošanās 15.30 pusdienas 16.00 iekārtošanās. 19.00 vakariņas 19.30 iepazīšanās ar pilsētu pedagoga vadībā 21.00 nometnes atklāšanas vakars	Svētdiena. Pirmdiena. Otrdiena. 9.00 brokastis 10.00 darbs pedagogu vadībā 14.00 pusdienas 15.00 brīvais laiks 16.00 darbs pie projekta 19.00 vakariņas 20.00 vakaru noskaņu skices Trešdiena. Ekskursija. 19.00 vakariņas. 20.00 darbs pie projekta	Ceturtdiena. 9.00 brokastis 11.00 skate 13.00 izstādes izlikšana 14.00 pusdienas 15.00 prezentācijas organizēšana 17.00 prezentācija 18.00projekta sasniegumu izvērtēšana 19.00 goda mielasts 20.00 mācību procesa izvērtēšana un sasniegumu atzīmēšana. 21.00 Kliņģeris un spēles Piektdiena. 9.00 brokastis 11.00 izbraukšana.
--	---	---

Tika nolemts plenēra laikā radīt 8 mācību uzdevumus un skices. Skolotājs Vilnis Heinrihsons iepazīstina ar kompozīcijas uzdevumu- projektu „Hercogs Jēkabs”, ko veidosim visi kopīgi.

Nākamā dienā tiek plānota ekskursija pilsētas muzejā, lai iepazītu materiālus par Hercoga laiku, paskicētu tērpus, ieročus un karogus.

No rīta lietus mūs netraucē zīmēt un gleznot pilsētā, katrai grupai sava pedagoga vadībā. Uzzinājuši, ka muzejs tiek restaurēts, nolemjam, ka vakarā jāsapulcējas atpūtas telpā pie kamīna un jāapspiež skolotāja Viļņa internetā sameklētie materiāli par hercogu. Esam patiesi priecīgi, ka saimniece ir sarunājusi Kuldīgas vidusskolas vēstures skolotāju, kas mūs tuvāk iepazīstina ar hercogistes laiku Kuldīgā. Nu, jau raisās domas, tiek sadalīti uzdevumi.

Nākošajā vakarā katrs audzēknis prezentē savu ieceri un tērpa ideju. Skolotāju komanda prezentācijas apstiprina vai veic labojumus, lūdzot atbalstu pārējiem dalībniekiem.

Pirmdien, kā nometnes vadītāja, nokārtoju visas nepieciešamās atļaujas (pieteikums domē, ugunsdzēsēju atzinums, veselības aģentūras atzinums, līgums ar ārstu praksi).

Audzēkņi pēc skolotāju norādījumiem veic mācību uzdevumus. Skolotājas Kristīne Lazdāne un Anda Poikāne ļoti radoši transformē akadēmiskus uzdevumus, padarot tos novatoriskus un interesantus gan audzēkņiem, gan pedagogiem.

Pēc pusdienām ir brīvais laiks, kurā pedagogi dodas iepirkt papildus materiālus, lai padarītu bērnu ieceres realizējamas. Pēcpusdienā tiek izdalīti materiāli audzēkņiem, pamatojoties uz viņu skicēm. Notiek intensīvs radošs darbs un ar pedagogu palīdzību, audzēkņi realizē stilizētus 17.gs. tērpus un priekšmetus.

Kuldīgā jau vairākus mēnešus sarga mājiņā dzīvo puisis, kurš piedāvā izbraukumus ar pajūgu. Otrdien dodamies skicēt zirgu. Audzēkņus šī iespēja sajūsmina un rada patiesu prieku, kad skolotājs ir pastāstījis, kas skicējot dzīvnieku kustībā ir svarīgākais un kā turēt kritiņu vai zīmuli.

Trešdien realizējam iepļānoto ekskursiju Irbenē, apskatot radioantenu, Ovīšu vecāko bāku, izstaigājot akmeņaino jūrmalu, Ventspilī apskatot muzeja ekspozīciju un pakļaiņājot pa sakopto ostmalu. Iecerētā vizināšanās ar kuģīti Hercogs Jēkabs gan izpaliek, jo kuģītī pietrūkst vietas. Jūtamies piekusuši un laimīgi arī tāpat un varam doties atpakaļ uz Kuldīgu vakariņās. Pēc tam visiem jāsteidz nobeigt savas ieceres nākošās dienas pasākumam.

Uzveduma dekorācijas, kuru autors ir Helvijs Savickis, nepieciešams stiprināt pie tilta margām, tāpēc atļauja šādam pasākumam jāsaskaņo pilsētas domē. un ceturtdienas rītā „Kuldīgas meiteņu brunči” un hercogienes kleita plīvo pie tilta.

Ventā tiek nostiprināti kuģi no piepūstiem maisiem. Audzēkņi gatavojas projekta prezentācijai un paralēli katra grupa izliek savus mācību darbus kamīnzālē pedagogu vērtējumam. Labākie darbi tiek atlasīti izstādei.

Pēc skates tiek eksponēta izstāde pie mūsu mītnes sienām. Pilsētā tiek izlikti skolotāja Viļņa sagatavotie plakāti ar uzaicinājumu Kuldīdzniekiem ierasties uz Hercoga Jēkaba svinībām pl.17.00 tūristu mītnē „Rumbas”.

Pēc pusdienām audzēkņi ir gatavi prezentācijai. Ir ieradusies žurnālisti no Kuldīgas laikraksta „Kurzemes vārds”. No Rīgas atbraukuši mūsu kolēģi. Kučieris Jānis ved savā kariatē galma dāmas uz „Ostu”, kur hercogs Jēkabs sagaida savus pavalstniekus no kolonijām Tobago un Gambijas forta. Tad visi dodas uz troni, kas atrodas turpat piekalnītē, un hercogu nāk sveikt ar savām dāvanām viesi no tālām zemēm un tepat no Kuldīgas. Hercogs Jēkabs pateicas un novēl mākslas skolas audzēkņiem būt tikpat radošiem arī turpmāk.

Novērtējot katra audzēkņa ieguldīto veikumu, tika pasniegti diplomu, uzsverot raksturīgo iezīmi katra audzēkņa darbā.

Uzvedums un kopīgais darbs radīja milzīgu gandarījumu un pabeigta darba sajūtu. Tajā pašā laikā tika veikti mācību uzdevumi gan zīmēšanā un gleznošanā brīvā dabā, gan gūstas iemaņas strādājot grupā un mācoties uzņemt atbildību par savu darbu kolektīvā.

Pēc svētku mielasta, ko laipnās pavāres mums atveda uz mītnes vietu, tika pasniegti diplomu labākajiem mācību darbā un analizēti sasniegumi zīmēšanā un gleznošanā. Katrs dalībnieks saņēma nelielu piemiņas velti no plenēra Kuldīgā.

Performances video iespējams skatīties [šeit](http://www.youtube.com/watch?v=tnblgvFRfLs) (<http://www.youtube.com/watch?v=tnblgvFRfLs>)

Rezumējot mēs sasniedzām savus izvirzītos mērķus. Bijām atpūtušies un labi jutāmies, kas, pašsaprotami, deva mums spēku un vēlmi radoši ierosināt audzēkņus uz atklātību, atvērtību un radošu izaugsmi. Plenēra dalībnieki bija ļoti aktīvi, izcēlās ar pašiniciatīvu un vēlmi radoši darboties arī bez pedagoga uzaicinājuma.

Plenēra sagatavošanā iesaistījās pāris cilvēku paralēli mācību darbam, bet gandarījums bija visiem plenēra dalībniekiem. Gribētu uzaicināt arī citas mākslas skolas dalīties savā pieredzē.